

POLSKA WYMIERA

DIAGNOZA I MEDIALNE ROZWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

tata
ma
ma

FUNDACJA MAMY I TATY

PAŹDZIERNIK 2025

Fundacja Mamy i Taty jest jedną z pierwszych (jeśli nie pierwszą) organizacji pozarządowych w Polsce, która zwróciła uwagę na spadającą dietność.

Po 15 latach Fundacja Mamy i Taty posiada ugruntowaną i dobrze rozpoznawalną markę organizacji walczącej o polskie rodziny i dzieci i jest nadal aktywna, co bez Państwa pomocy nie byłoby możliwe.

Jeżeli doceniasz działalność Fundacji Mamy i Taty uprzejmie prosimy Cię o wsparcie finansowe <https://serwisrodzinny.pl/darowizna/>.

10 Zł

50 Zł

100 Zł

200 Zł

500 Zł

1000 Zł

WSPIERAJ NAS CYKLICZNIE.

Możesz także wpłacić bezpośrednio na rachunek bankowy Fundacji w Alior Bank albo zeskanować kod QR →

ALIOR BANK: 40 2490 0005 0000 4520 3441 2862

oraz dla wpłat z zagranicy:

SWIFT/BIC: ALBPPLPW

IBAN: PL40249000050000452034412862

Spis treści

WSTĘP

DIAGNOZA SYTUACJI

DEMOGRAFIA
POLSKI

DEMOGRAFIA
PAŃSTW
OŚCIENNYCH

IZRAEL
PRZYKŁAD
SUKCESU W
DEMOGRAFII

DEMOGRAFIA POLSKI

DEMOGRAFIA PAŃSTW OŚCIENNYCH

IZRAEL PRZYKŁAD SUKCESU W DEMOGRAFII

MEDIALNE ROZWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

WNIOSKI I REKOMENDACJE

POLSKA WYMIERA. DIAGNOZA I MEDIALNE ROZWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

© 2025 by Fundacja Mamy i Taty

Przygotowanie: Zespół Fundacji Mamy i Taty

Nadzór merytoryczny: Marek Grabowski

Zdjęcia: www.unsplash.com

Cytując prosimy o podanie źródła:

Fundacja Mamy i Taty, Polska wymiera. Diagnoza i medialne rozwiązania komunikacyjne, Warszawa 2025

Publikacja obszernych fragmentów lub całości raportu bez zgody Fundacji Mamy i Taty jest zabroniona.

Sfinansowano ze środków prywatnych darczyńców Fundacji Mamy i Taty.

Kontakt:

biuro@mamaitata.org.pl

www.serwisrodzinny.pl

www.facebook.com/fundacjamamyitaty

WSTEP

Szanowni Państwo,

Dziś oddajemy w Państwa ręce raport „Polska wymiera. Diagnoza i medialne rozwiązania komunikacyjne”. Fundacja Mamy i Taty jest jednym z pierwszych podmiotów w Polsce, który poruszył już w 2010 roku temat kryzysu demograficznego nadciągającego wówczas do Polski.

Fundacja Mamy i Taty w 2017 roku przygotowała Strategię Odbudowy Rodziny w której zebraliśmy całościowe rozwiązania mające na celu wzmocnienie rodziny.

Naszym głównym postulatem była realizacja polityki Family Mainstreaming – rodzinno-centrycznej – polegającej na tym, aby każdy akt prawny rozpatrywać pod kątem jego wpływu na rodzinę.

Dzięki naszej aktywności oraz naszych sojuszników i przyjaciół z innych organizacji pozarządowych ((m.in. IPZIN, ZDR3+), rząd Premier Beaty Szydło przyjął nasz postulat.

Duża część z idei zawartych w Strategii Odbudowy Rodziny trafiła do przygotowanej w poprzedniej kadencji Strategii Demograficznej 2040. Zakładała ona kilka filarów na których miałyby wspierać się walka o stan demografii w Polsce.

Dokument ten, za który odpowiadały: Pełnomocnik ds. Demografii pani Minister Barbara Socha oraz Minister Rodziny, Pani Marlena Maląg, nie doczekał się, w związku ze zmianą polityczną, możliwości realizacji.

W niniejszej publikacji chcemy skoncentrować się przede wszystkim na przedstawieniu w syntetycznej formie danych aktualnych i historycznych dotyczących demografii w Polsce i wybranych krajach ościennych oraz jednej z fundamentalnych kwestii dla dietności, czyli wizerunku rodziny w mediach i sposobu komunikacji medialnej „marki” małżeństwa, rodziny i dzieci.

Niestety rynek medialny, zdominowany przez zagranicznych właścicieli i wydawców, bardzo często prezentuje treści antynatalistyczne, antymażeńskie, antyrodzinne.

Nie ma dnia, żebyśmy nie byli epatowani na popularnych serwisach internetowych informacjami, jakie męczące jest wychowanie dzieci, ciąża to choroba, a rodzina ogranicza możliwości indywidualnego rozwoju.

Przekazy te są wyjątkowo jednowymiarowe, skupiające się na ograniczeniu konsumpcji par, wzmożonym wysiłku związanym z wychowaniem dzieci czy konieczności odpowiedzialności za swoje otoczenie, a nie tylko egoistycznej koncentracji na sobie.

Do tego dochodzi pedagogika lęku, ciągle podkreślająca niepewność jutra, zagrożenie niechybną wojną, pandemią czy inną formą końca świata jaki znamy.

Trzecia grupa antyrodzinnej argumentacji skupia się wokół ideologii klimatyzmu oraz rzekomego cierpienia jakie odczuwa „matka ziemia” w związku z deptaniem jej przez ludzi i działalnością człowieka na naszym globie.

Te wszystkie działania mają w odbiorcy wywołać wrażenie, że małżeństwo, założenie rodziny, posiadanie dzieci stoi w sprzeczności z indywidualnym czy społecznym interesem, jest działaniem nieracjonalnym, wręcz głupim i szkodliwym.

W interesie narodów i Państw leży z kolei budowanie silnych, kulturotwórczych struktur podstawowych do jakich należą rodziny, zwłaszcza wielopokoleniowe, jak i w pewnym stopniu zatomizowane.

Patrząc na historię Polski, wszystkie zawieruchy, czy to związane z rozbiorami, czy wojnami, udało się przetrwać dzięki silnym relacjom rodzinnym, przekazie wiary oraz kultury polskiej.

Atak na rodzinę, wartości patriotyczne oraz wiarę jest częścią swoistej wojny hybrydowej toczonej przeciwko Polsce i mającej na celu jej unicestwienie, zarówno kulturowe jak i administracyjne.

Małżeństwo, rodzina i dzieci to wysiłek i koszty. Jednak jest to wysiłek przynoszący w dłuższej perspektywie dużą satysfakcję w budowanym związku.

Ponad 15 lat aktywności Fundacji Mamy i Taty, badań, kampanii, rozmów, prowadzonego poradnictwa rodzinnego, uświadamiają nam, jak ważna w życiu każdego z nas jest rodzina.

Lęk przed założeniem rodziny finalnie jest destrukcyjny i zamyka nas tylko w świecie konsumpcji lub „bieżączki”.

Nie lękajmy się życia rodzinnego, posiadania dzieci, gdyż rodzina jest nie do zastąpienia przez produkty, gry, czy filmy.

Warto być ambasadorem marki rodzina na co dzień. W codziennym życiu tu i teraz.

Mamy nadzieję, że ten raport będzie w tym pomocny.

W imieniu swoim i Zespołu Fundacji Mamy i Taty,

Marek Grabowski

Prezes Fundacji Mamy i Taty

DIAGNOZA SYTUACJI

DEMOGRAFIA
POLSKI

DEMOGRAFIA
PAŃSTW
OŚCIENNYCH

IZRAEL
PRZYKŁAD
SUKCESU W
DEMOGRAFII

DEMOGRAPHIA POLSKI

Polska doświadcza niekorzystnych trendów demograficznych, takich jak:

- ↙ Spadek liczby ludności.**
- ↙ Ujemny przyrost naturalny.**
- ↙ Malejąca liczba zawieranych małżeństw.**
- ↙ Wzrost liczby rozwodów.**

Te zmiany demograficzne mają istotne konsekwencje zarówno społeczne jak i ekonomiczne, wpływając m. in.: na strukturę społeczeństwa, rynek pracy oraz systemy zabezpieczenia społecznego.

Wiele analiz wskazuje, że sytuacja demograficzna Polski staje się jednym z największych wyzwań społeczno-ekonomicznych XXI wieku.

Najważniejsze przyczyny kryzysu demograficznego

Zmiana stylu życia i wartości

- **Młode pokolenia coraz częściej odkładają decyzje o dzieciach lub rezygnują z nich całkowicie.**
- **Wartości indywidualistyczne, kariera, samorozwój** – są dziś silniejsze niż idea rodziny.
- **Postępująca sekularyzacja.**
- **Technologia i AI** mogą odgrywać rolę zastępnika relacji i bliskości (Turkle, 2011).

Niepewność jutra, a także ekonomiczna i mieszkaniowa

- **Pandemia oraz wojna na Ukrainie** pokazały, że przyszłość staje się coraz większą niewiadomą – mało kto spodziewał się takiego obrotu wydarzeń przed 2020 rokiem.
- **Wysokie koszty życia, trudność w uzyskaniu stabilnego zatrudnienia, drogie mieszkania i kredyty mieszkaniowe** – to czynniki odstraszaające młodych od zakładania rodziny.
- **Programy socjalne, takie jak 500+ nie zahamowały trendu spadkowego (NIK, 2023).**

Późniejsze macierzyństwo

- **Średni wiek kobiet rodzących pierwsze dziecko to już około 30 lat.**
- **Zmniejsza się "okno płodności" i szanse na kolejne dzieci.**

Konsekwencje kryzysu demograficznego

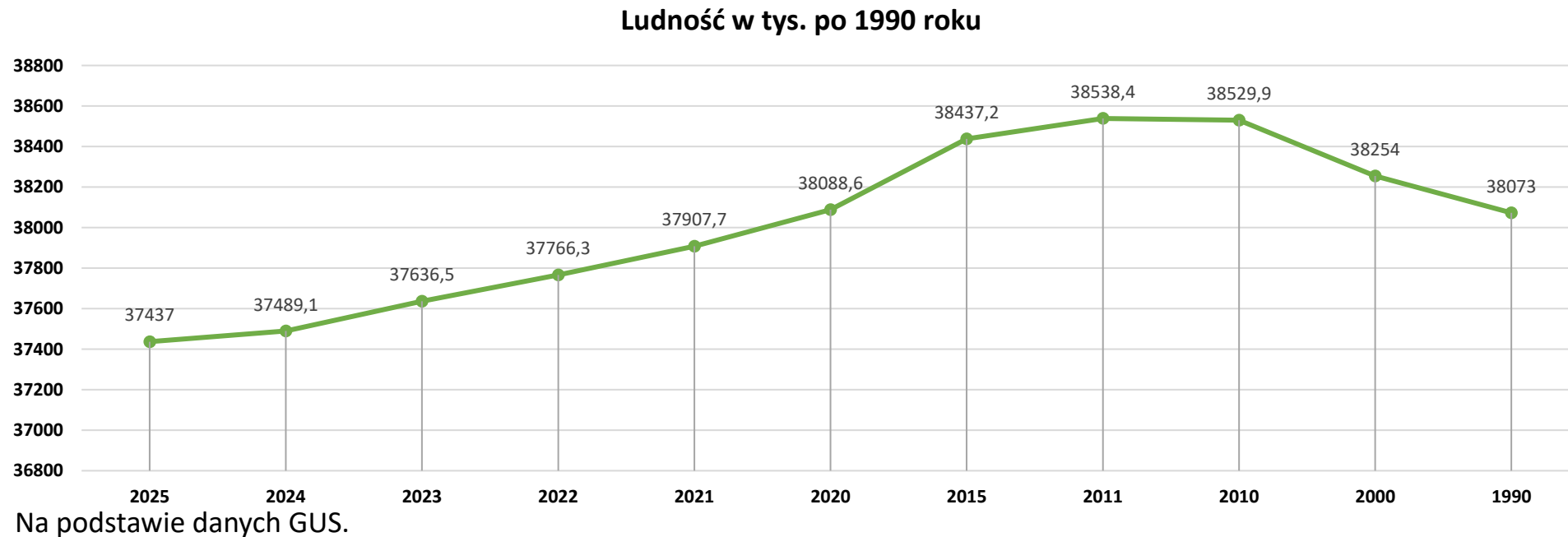
Konsekwencje kryzysu demograficznego są już widoczne, a mogą być jeszcze bardziej w wielu obszarach życia.

Oto przegląd najważniejszych z nich:

Obszar	Skutki
System emerytalny	Mniej osób pracujących = mniej składek = ryzyko niewydolności ZUS.
Rynek pracy	Niedobory kadrowe, zwłaszcza w opiece zdrowotnej, transporcie i budownictwie.
Edukacja	Zamykane szkoły w regionach z niską dzietnością.
Polityka społeczna	Rosnące potrzeby opieki senioralnej, ale coraz mniej rodzin mogących się nią zająć.
Depopulacja lokalna	Wyludnianie się mniejszych miejscowości i peryferii – grozi zapaścią infrastrukturalną.

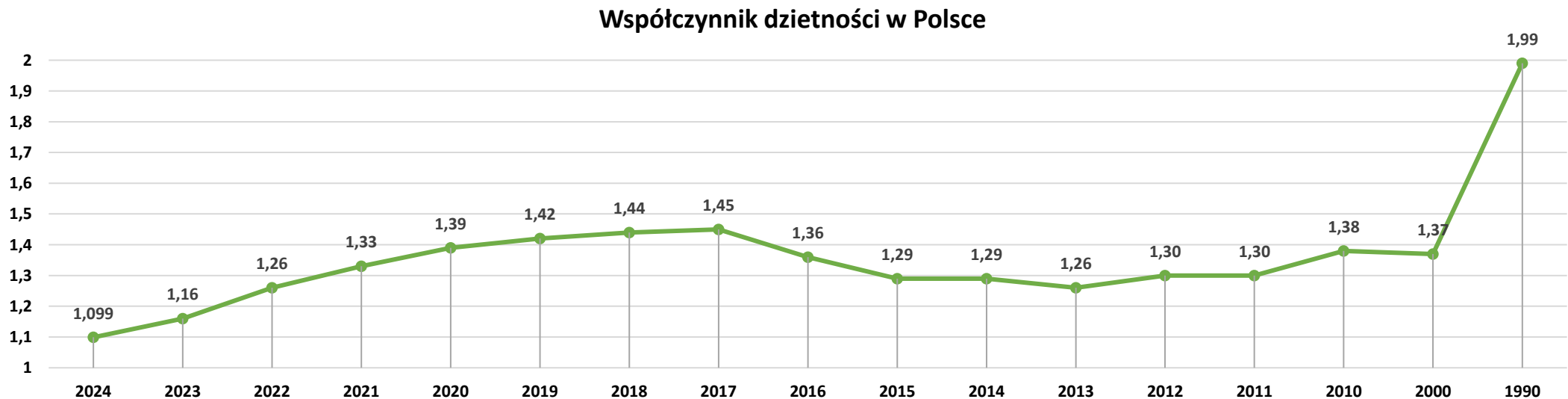
Demografowie biją na alarm – Polska wymiera!

- Od 2011 roku ludność w Polsce systematycznie spada. Proces ten przyspieszył znacznie po 2020 roku, głównie na skutek pandemii COVID-19, wzrostu liczby zgonów, dalszego spadku urodzeń, a także późniejszego wybuchu wojny na Ukrainie.
- Na początku 2025 roku Polska liczyła już tylko 37 437 tys. mieszkańców – tak źle jeszcze nie było w XXI wieku, to również najmniej od ponad 40 lat (!).

Liczba rodzących się w Polsce dzieci jest dramatycznie niska

- Od 2017 roku (rok po wprowadzeniu Programu 500+) współczynnik dzietności systematycznie spada. W zeszłym roku osiągnął dramatyczny i rekordowo negatywny poziom 1,099 (!). Poniższy wykres obrazuje jak szybko i jak systematycznie spada w Polsce współczynnik dzietności.
- Dla porównania w 1990 roku współczynnik dzietności był bliski zastępowalności pokoleń wynosząc 1,99.
- Jeżeli nie powstrzymamy tego negatywnego trendu, Polska w przyszłości się wyludni!

Na podstawie danych GUS.

W ostatnich latach ubytek naturalny stał się pojęciem dominującym w demografii

- Jeszcze do niedawna podstawowym pojęciem w demografii był przyrost naturalny. W ostatnich latach osiągał co roku poziom ujemny, przez co coraz częściej zaczęto używać pojęcia ubytku naturalnego.
- Jeszcze w 2010 roku przyrost naturalny wynosił niespełna 35 tysięcy. W 2012 roku przyrost naturalny w Polsce miał liczbę dodatnią – 1,5 tysiąca. Od tego czasu możemy mówić o ubytku naturalnym, który zaczął postępować dramatycznie od czasu pandemii. W pierwszych latach trwania pandemii miała na to wpływ głównie rosnąca liczba zgonów. Obecnie jednak wydaje się, że za ten stan odpowiada głównie dramatycznie niska liczba urodzeń – w ubiegłym roku w Polsce urodziło się niewiele ponad ¼ miliona dzieci, zmarło jednak ponad 400 tys. osób.

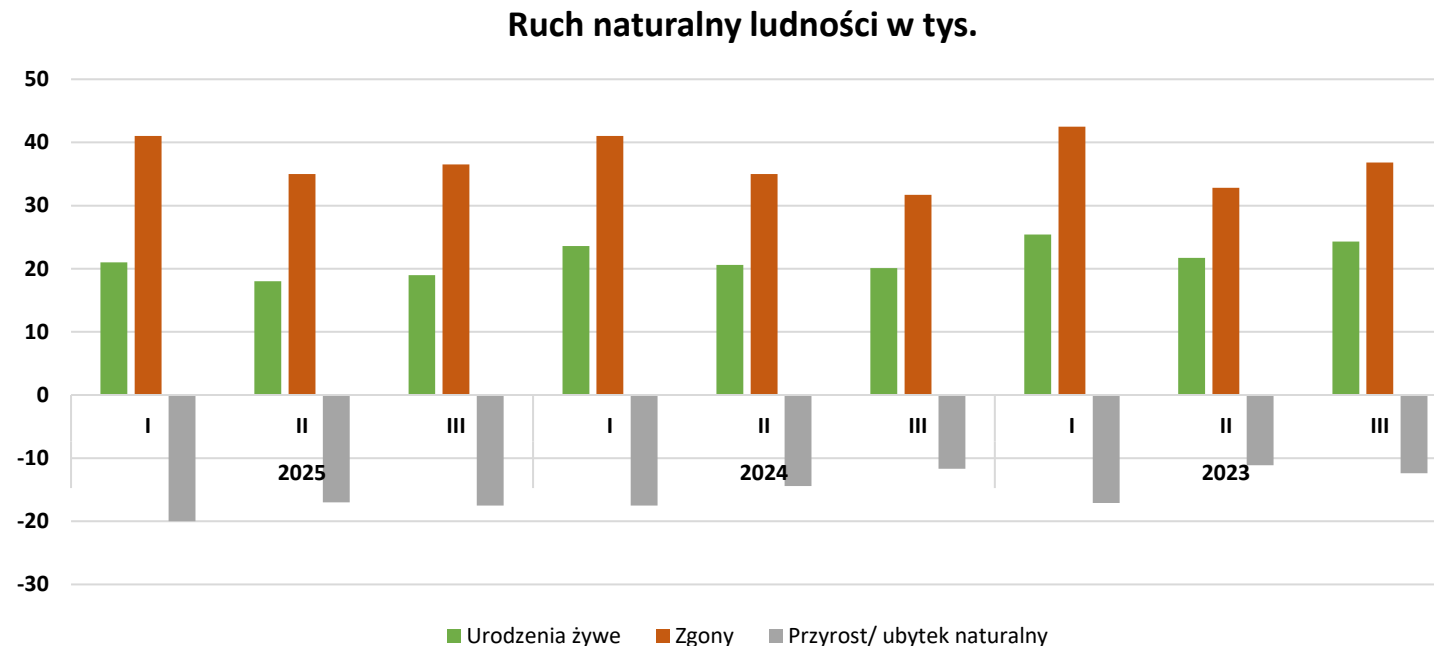
Ruch naturalny ludności w tys.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Urodzenia żywe (w tys.)	251,8	272,5	305,1	331,5	355,3	375,0	388,2	402,0	382,3	369,3	375,2	369,6	386,3	388,4	413,3
Zgony ogółem (w tys.)	408,5	409,0	448,4	519,5	477,4	409,7	414,2	402,9	388,0	394,9	376,5	387,3	384,8	375,5	378,5
Przyrost/ ubytek naturalny	-156,7	-136,5	-143,3	-188,0	-122,1	-34,7	-26,0	-0,9	-5,7	-25,6	-1,3	-17,7	1,5	12,9	34,8

Na podstawie danych GUS.

Porównanie pierwszych kwartałów ostatnich lat pokazuje, że ubytek naturalny postępuje również w 2025 roku

- Dane z I-szych kwartałów ostatnich lat znakomicie pokazują obecny trend. W ostatnich latach ubytek naturalny rośnie bardzo systematycznie. W styczniu 2025 ubytek naturalny osiągnął rekordowo niski poziom: -20 tys.

Na podstawie danych GUS.

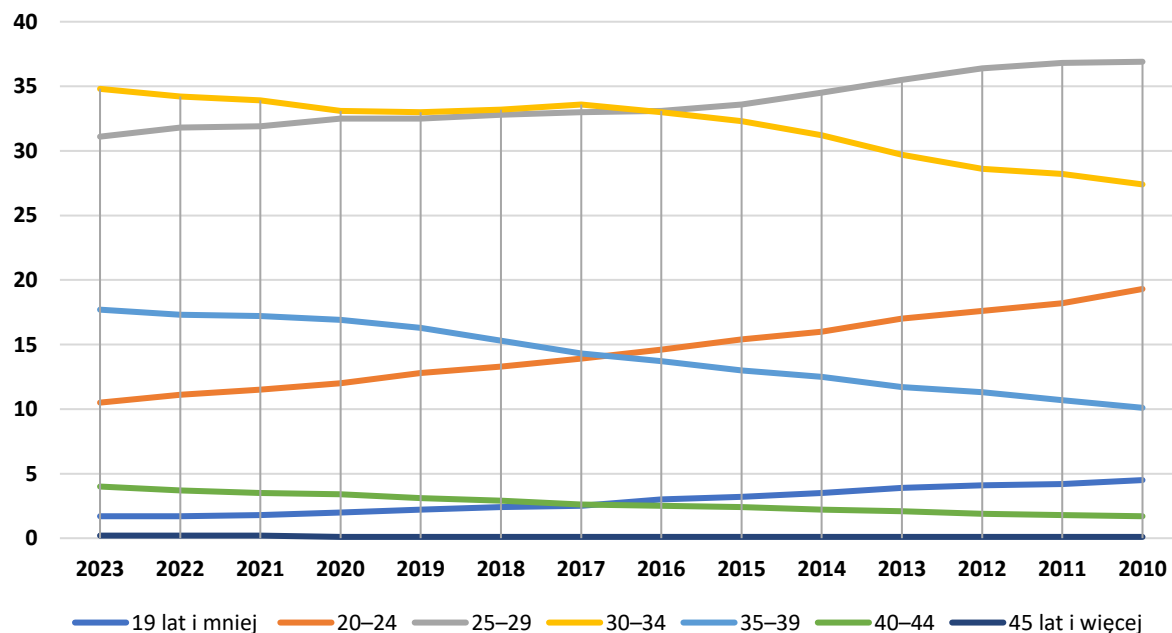
Jedną z głównych przyczyn kryzysu demograficznego jest postępujący wiek rodzących matek. Obecnie najczęściej kobiety rodzą pierwsze dziecko w 30 roku życia

Wiek rodzących matek niezwykle szybko rośnie:

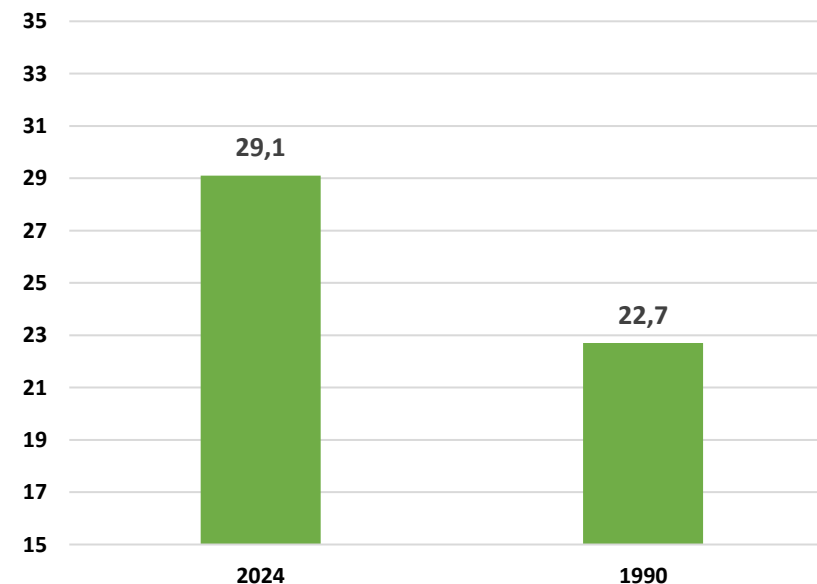
- ✎ Jeszcze 10 lat temu matki najczęściej rodziły w przedziale wiekowym 25-29 lat.
- ✎ Obecnie (dane pochodzą z 2023 roku) najczęstszym przedziałem jest wiek 30-34 lata.

W momencie urodzenia pierwszego dziecka obecnie matka ma średnio 29,1 lat. Przy takim stanie rzeczy nie ma szans na poprawę sytuacji demograficznej.

Odsetek urodzeń wg wieku matki (%)

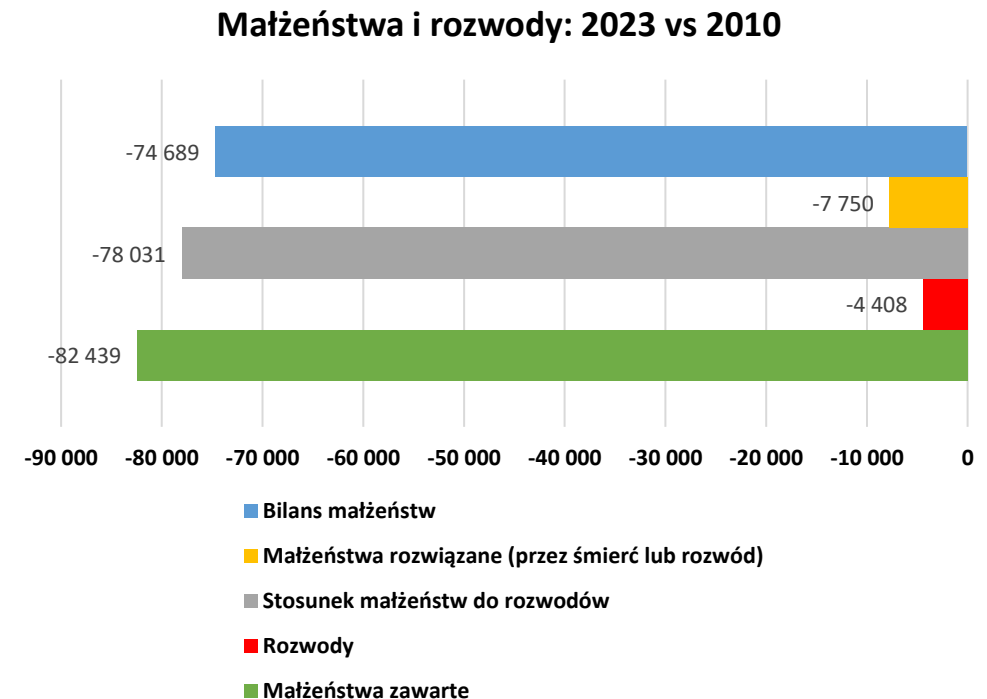
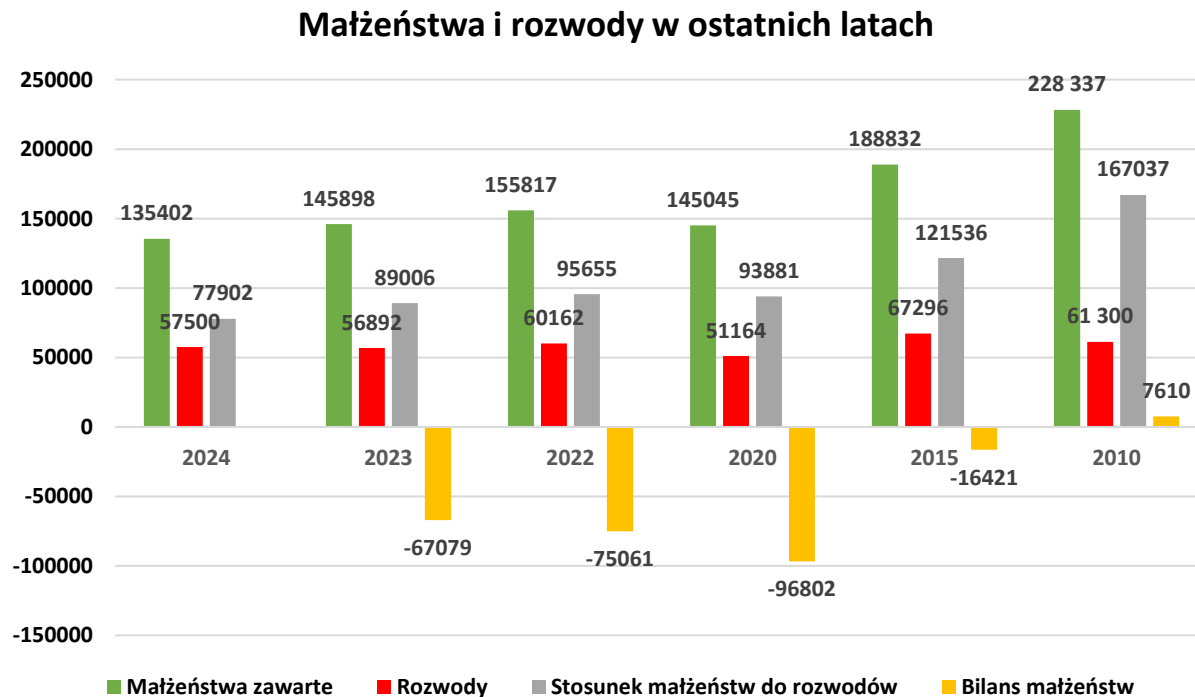
Średni wiek kobiet w momencie urodzenia pierwszego dziecka

Na podstawie danych GUS.

Liczba zawieranych małżeństw w ostatnich latach spada z roku na rok

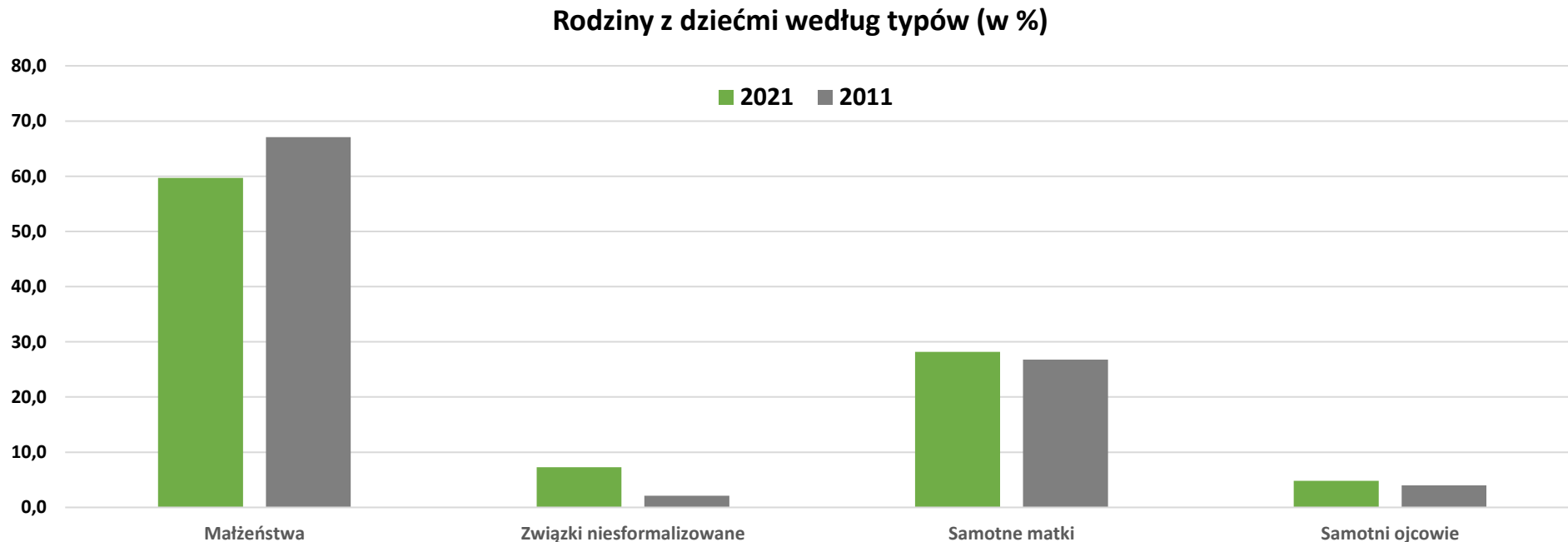
- Jeszcze w 2010 roku bilans małżeństw był dodatni i wynosił 7 610. Trzydzieści lat później ten sam wskaźnik jest na bardzo dużym minusie wynosząc – 67 079. Porównując do siebie rok 2010 i 2023 różnica w bilansie małżeństw wynosi – 74 689.
- W 2010 w porównaniu do 2024 liczba zawartych małżeństw była wyższa o 82 439. To więcej niejedno polskie miasteczko.

Na podstawie danych GUS.

Pomimo negatywnych trendów demograficznych w małżeństwach nadal rodzi się najwięcej dzieci

W porównaniu ostatnimi Spisami Powszechnymi (2021 vs 2011) rodzin z dziećmi jest nadal najwięcej wśród małżeństw. Choć w ciągu dziesięciu lat liczba ta spadła o 7,5%, stanowi nadal bezwzględną większość.

Na podstawie danych GUS.

W sferze deklaracji zdecydowana większość Polaków w wieku rozrodczym chciałaby mieć dzieci, w rzeczywistości jednak większość nie posiada dzieci.

86% Polaków w wieku rozrodczym ma lub chciałaby mieć dzieci.

57% osób badanych nie posiada żadnego dziecka.

42% posiada dzieci.

8% deklaruje, że nie chciałoby mieć dzieci.

Preferowana i faktyczna liczba dzieci

	Jedno dziecko	Dwoje	Troje	Czworo i więcej	Tyle, ile się zdarzy	Żadnego	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi
Preferowana liczba dzieci	11%	47%	18%	5%	5%	8%	4%	2%
Faktyczna liczba dzieci	17%	19%	4%	2%	B.D.	57%	B.D.	1%

Na podstawie Komunikat z badań CBOS Nr 87/2023, Bariery zamierzeń prokreacyjnych, Warszawa 2023.

Główne bariery prokreacyjne

Z badań CBOS wynika, że głównymi barierami przed posiadaniem dzieci oprócz sytuacji osobistej (trudnej do zweryfikowania w badaniu ilościowym) są: sytuacja w kraju (21%), sytuacja materialna (14%) oraz sytuacja na świecie (9%). Wyniki są spójne z wnioskami z badań Social Changes, z których wynika, że „bariery związane z nastrojami społecznymi (sytuacja ekonomiczna, sytuacja międzynarodowa) definitywnie nie służą sprawie dzietności”, a z drugiej zaś strony „narzędzia socjalne oferowane przez państwo nie dają subiektywnego poczucia równowagi wobec barier zewnętrznych” (Grabowski M., Social Changes, Prezentacja badania jakościowego „Określenie prokreacyjnych ścieżek decyzyjnych” na konferencji Stowarzyszenia Apostolskiego Rodzina Rodzin „Silna rodzina receptą na problemy współczesnego świata”).

Dlaczego nie chciał(a)by Pan(i) mieć dzieci?

SYTUACJA OSOBISTA	55%
Nie chcę dzieci	18%
Tak odczuwam, to sprawa osobista	10%
Zbyt duża odpowiedzialność	10%
Wygoda, potrzeba niezależności	7%
Za wcześnie na dziecko	7%
Nieheteronormatywność	5%
Brak partnera, brak stałego związku	1%
SYTUACJA MATERIALNA	14%
Wysokie koszty utrzymania, inflacja	12%
Brak warunków – ogólnie, życie na to nie pozwala	2%
SYTUACJA W KRAJU	21%
W tym kraju nie ma warunków, sytuacja w kraju mi na to nie pozwala	11%
Prawo aborcyjne, obawy przed ciążą i urodzeniem chorego dziecka	11%
SYTUACJA NA ŚWIECIE	9%
Zmiany klimatyczne, katastrofa ekologiczna	8%
Niepewna przyszłość, niepewna sytuacja geopolityczna, obawy przed wojną	4%
INNE	2%
TRUDNO POWIEDZIEĆ	8%
ODMOWA ODPOWIEDZI	9%

Na podstawie Komunikat z badań CBOS Nr 87/2023, Bariery zamierzeń prokreacyjnych, Warszawa 2023.

DEMOGRAFIA PAŃSTW OŚCIEŃNYCH

Współczynnik diety Polski na tle naszych sąsiadów oraz średniej Unii Europejskiej wygląda bardzo negatywnie

Współczynnik diety Polski na tle naszych sąsiadów oraz średniej Unii Europejskiej wygląda bardzo niepokojąco. Aktualnie nieco gorszy współczynnik diety ma jedynie Litwa.

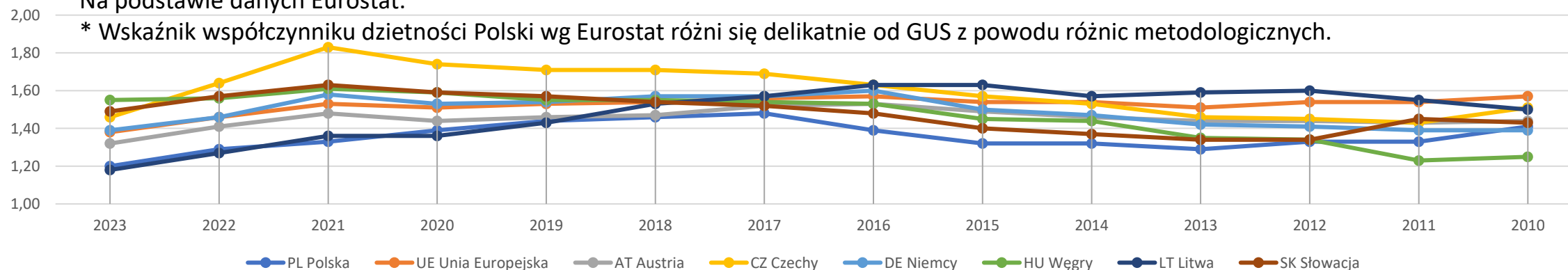
W większości krajów widoczny duży spadek współczynnika diety od 2021 roku.

Współczynnik diety w Polsce oraz krajów ościennych w ostatnich latach

Skrót	Kraj	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
PL	Polska*	1,20	1,29	1,33	1,39	1,44	1,46	1,48	1,39	1,32	1,32	1,29	1,33	1,33	1,41
UE	Unia Europejska	1,38	1,46	1,53	1,51	1,53	1,54	1,56	1,57	1,54	1,54	1,51	1,54	1,54	1,57
AT	Austria	1,32	1,41	1,48	1,44	1,46	1,47	1,52	1,53	1,49	1,46	1,44	1,44	1,43	1,44
CZ	Czechy	1,46	1,64	1,83	1,74	1,71	1,71	1,69	1,63	1,57	1,53	1,46	1,45	1,43	1,51
DE	Niemcy	1,39	1,46	1,58	1,53	1,54	1,57	1,57	1,60	1,50	1,47	1,42	1,41	1,39	1,39
HU	Węgry	1,55	1,56	1,61	1,59	1,55	1,55	1,54	1,53	1,45	1,44	1,35	1,34	1,23	1,25
LT	Litwa	1,18	1,27	1,36	1,36	1,43	1,53	1,57	1,63	1,63	1,57	1,59	1,60	1,55	1,50
SK	Słowacja	1,49	1,57	1,63	1,59	1,57	1,54	1,52	1,48	1,40	1,37	1,34	1,34	1,45	1,43

Na podstawie danych Eurostat.

* Wskaźnik współczynnika diety Polski wg Eurostat różni się delikatnie od GUS z powodu różnic metodologicznych.

Polska znajduje się w czołówce krajów ościennych z najwyższym współczynnikiem rozwodów

Polska (ze współczynnikiem rozwodów na poziomie 39%) jest zaraz za Litwą (46%) i Czechami (40%), jeśli chodzi o najwyższy współczynnik rozwodów w krajach ościennych w 2022 roku. Niepokojący jeszcze bardziej jest jednak fakt, że w Polsce obowiązuje odwrotny trend niż w innych krajach – podczas gdy w innych krajach współczynnik rozwodów spada, w Polsce rośnie, notując w 2022 roku najwyższy wskaźnik od roku 2020.

Współczynnik rozwodów w Polsce oraz w krajach ościennych w ostatnich latach

Skrót	Kraj	2022	2021	2020
PL	Polska	39%	36%	35%
CZ	Czechy	40%	45%	48%
DE	Niemcy	35%	40%	38%
HU	Węgry	28%	25%	22%
LT	Litwa	46%	47%	49%
SK	Słowacja	28%	31%	35%

Na podstawie danych z Państwowych Urzędów Statystycznych

Czechy – w ostatnich latach ubytek naturalny nieco maleje

Analizując dane z ostatnich lat, można zauważyć, że w Czechach wyraźnie wzrosła liczba zawieranych małżeństw – było ich prawie o 10 tys. więcej niż w 2020 roku i o ponad 8 tys. więcej niż w 2021 roku. Pierwszym wyjaśnieniem, które się nasuwa, jest wpływ pandemii, przesuwałcej w czasie część ceremonii. Trudno jednak to w pełni potwierdzić, ponieważ równolegle w ciągu ostatnich trzech lat systematycznie malała liczba rozwodów.

W zestawieniu z latami 2020–2021 spadła także liczba zgonów – w ubiegłym roku odnotowano ich 120 219, czyli niemal o 20 tys. mniej niż rok wcześniej. Podobny trend widać w przypadku urodzeń, choć tych jest obecnie mniej niż w latach 2020–2021. Co ważne, spadek liczby urodzeń jest wolniejszy niż zmniejszanie się liczby zgonów, co sprawia, że wskaźnik ubytku naturalnego uległ lekkiej poprawie, choć nadal pozostaje ujemny i wynosi –18 920.

	2022	2021	2020
Ludność	10 759 525	10 500 850	10 700 155
Liczba zawartych małżeństw	54 820	46 778	45 415
Liczba rozwodów	19 846	21 107	21 734
Wskaźnik rozwodów (%)	36%	45%	48%
Urodzenia	101 299	111 793	110 200
Zgony	120 219	139 891	129 289
Ubytek naturalny	-18 920	-28 098	-19 089

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Niemcy – znaczący ubytek naturalny, dochodzący powoli do ¼ miliona

Niemcy stanowią największy kraj uwzględniony w analizie. W 2021 roku przyrost naturalny wyniósł tam –228 195, czyli był niższy o ponad 15 tys. w porównaniu z rokiem 2020.

Liczba zgonów w ostatnim badanym roku osiągnęła 795 492, co oznacza wzrost o ponad 20 tys. względem pierwszego roku pandemii COVID-19. Jeszcze szybciej rosła jednak liczba zgonów, która przekroczyła milion.

	2021	2020
Ludność	83 155 031	83 166 711
Liczba zawartych małżeństw	357 785	373 304
Liczba rozwodów	142 751	143 801
Wskaźnik rozwodów (%)	40%	38%
Urodzenia	795 492	773 144
Zgony	1 023 687	985 572
Ubytek naturalny	-228 195	-212 428

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Litwa – ubytek naturalny utrzymujący się od kilku lat na podobnym poziomie

W ciągu ostatnich dwóch lat liczba zawieranych małżeństw przekroczyła 16 tys., co oznacza niewielki wzrost w porównaniu z rokiem 2020. Rozwody natomiast od trzech lat utrzymują się na zbliżonym poziomie, wynoszącym ponad 7 tys. rocznie. Liczba urodzeń systematycznie maleje – w 2020 roku wynosiła ponad 25 tys., a w roku ubiegłym spadła do nieco powyżej 22 tys.

Choć liczba zgonów w porównaniu z 2020 rokiem nieznacznie się zmniejszyła, nie wystarczyło to, by utrzymać wcześniejszy poziom ubytku naturalnego. W 2022 roku wskaźnik ten na Litwie wyniósł –20 816; jest to wynik lepszy niż w 2021 roku, jednak wciąż gorszy o prawie 2 tys. w porównaniu z rokiem 2020.

	2022	2021	2020
Ludność	2 805 998	2 810 761	2 794 090
Liczba zawartych małżeństw	16 016	16 795	15 299
Liczba rozwodów	7 395	7 822	7 544
Wskaźnik rozwodów (%)	46%	47%	49%
Urodzenia	22 068	23 330	25 144
Zgony	42 884	47 746	43 547
Ubytek naturalny	-20 816	-24 416	-18 403

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Słowacja – postępujący ubytek naturalny

W ciągu dekady, licząc od 2011 roku, populacja Słowacji zwiększyła się o niespełna 63 tys. osób. Choć kraj ten liczy około 5,5 mln mieszkańców, to liczba zawartych małżeństw odpowiadała liczbie rozwodów w znacznie mniejszej Litwie. Takie dane można oceniać jako pozytywny sygnał.

Przyrost naturalny pozostaje wprawdzie ujemny, ale na tle większości państw europejskich wypada korzystniej. W 2021 roku wyniósł –16 896, co było głównie efektem wysokiej liczby zgonów. Rok wcześniej, przy zbliżonym poziomie urodzeń, osiągnął wartość –2 439, co stanowi najlepszy wynik wśród wszystkich analizowanych krajów.

	2021	2020
Ludność	5 459 781	5 457 873
Liczba zawartych małżeństw	26 350	23 753
Liczba rozwodów	8 131	8 295
Wskaźnik rozwodów (%)	31%	35%
Urodzenia	56 565	56 650
Zgony	73 461	59 089
Ubytek naturalny	-16 896	-2 439

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Węgry – powoli zmniejszający się ubytek naturalny

W ostatnich latach liczba małżeństw na Węgrzech charakteryzowała się dużą zmiennością. Miniony rok przyniósł najmniej ślubów w ciągu trzech lat, podczas gdy w 2021 roku odnotowano ich aż o 9 tys. więcej. Liczba rozwodów w porównaniu z 2020 rokiem wzrosła o kilka tysięcy, osiągając 17 695, ale była nieco niższa niż w 2021 roku, kiedy przekroczyła 18 tys.

Liczba ludności Węgier pozostaje zbliżona do tej sprzed dekady. Urodzeń w ostatnim roku było 88 491, co stanowi najniższy wynik w analizowanym okresie. Podobny trend dotyczył zgonów, jednak ich spadek był wyraźniejszy – prawdopodobnie w związku z wygaśnięciem pandemii COVID-19. W ostatnim roku liczba zgonów była o niemal 20 tys. mniejsza niż w 2021 i o 4,5 tys. niższa niż w 2020. Dzięki temu przyrost naturalny osiągnął na Węgrzech najlepszy wynik od lat, wynosząc –47 995.

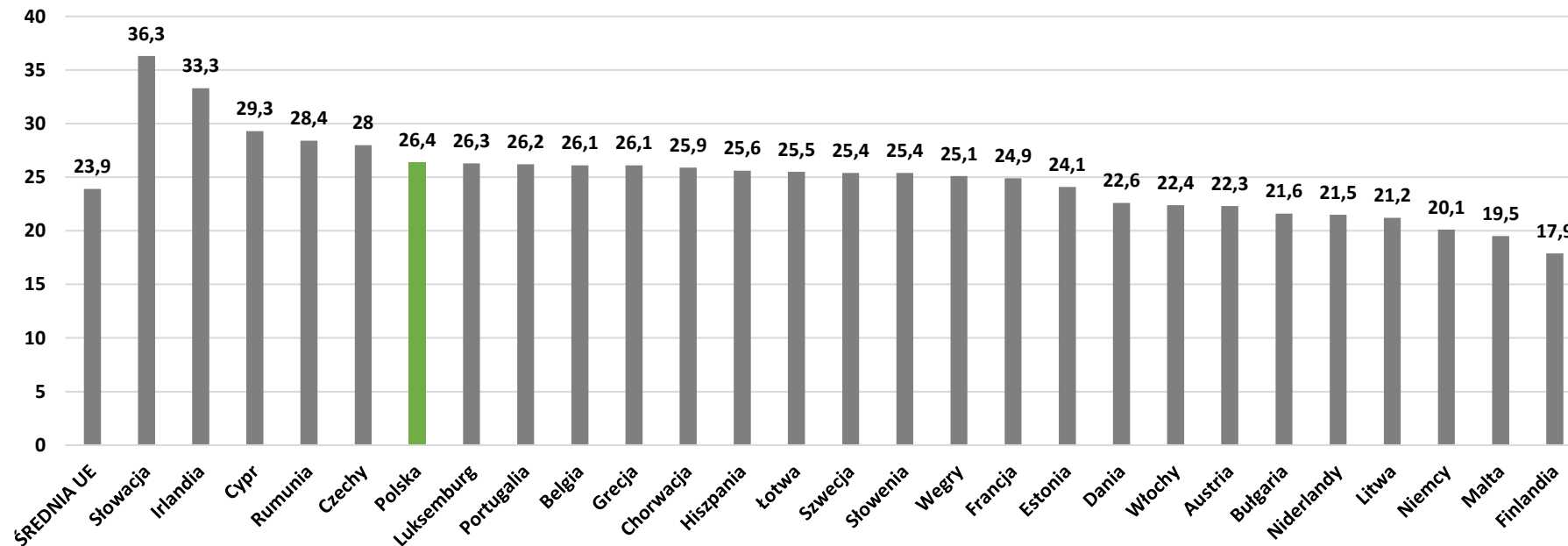
	2022	2021	2020
Ludność	9 689 010	9 730 772	9 769 526
Liczba zawartych małżeństw	63 967	72 030	67 095
Liczba rozwodów	17 695	18 092	14 979
Wskaźnik rozwodów (%)	28%	25%	22%
Urodzenia	88 491	93 039	92 338
Zgony	136 446	155 621	141 002
Ubytek naturalny	-47 955	-62 582	-48 664

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Na tle UE wypadamy pozytywnie jedynie jeśli chodzi o liczbę gospodarstw z dziećmi

- Polska znajduje się na szóstym miejscu pod względem odsetku gospodarstw domowych z dziećmi w krajach Unii Europejskiej. Odsetek ten w Polsce wynosi 26,4% i jest o 2,5% powyżej średniej UE.
- Poniższe dane również wskazują na to jak zła jest sytuacja demograficzna w całej Europie.

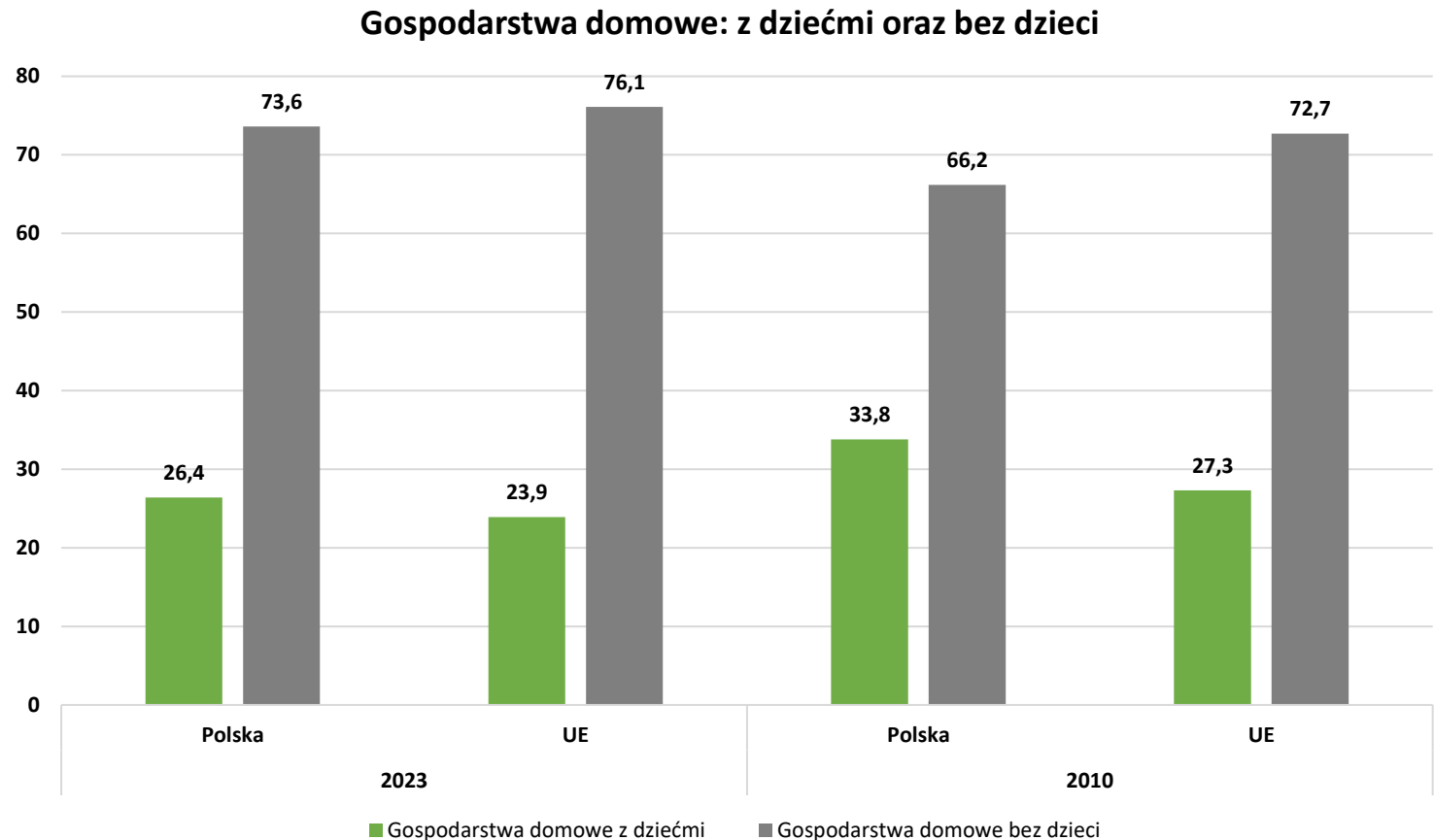
Odsetek gospodarstw domowych z dziećmi w krajach UE w 2023 r.

Na podstawie danych Eurostat.

W ostatnich 15 latach liczba gospodarstw domowych z dziećmi spadła jednak zarówno w RP jak i UE

- W 2010 roku ponad 1/3 rodzin mieszkała z dziećmi w gospodarstwach domowych.
- W 2023 roku jest to już tylko niewiele ponad ¼.
- Ta zmiana dobitnie pokazuje jak pogarsza się sytuacja demograficzna nie tylko w Polsce, ale i w Europie.

Na podstawie danych Eurostat.

The background of the entire image is a dense, high-angle photograph of a large crowd of people, likely at a sports event. The crowd is composed of many individuals of various ages and ethnicities, many of whom are wearing blue clothing. Some people are holding up their phones to take pictures. The overall tone is bright and energetic.

IZRAEL PRZYKŁAD SUKCESU W DEMOGRAFII

Izrael – przykład państwa mającego od lat dodatni przyrost naturalny

Pozytywnym przykładem kraju z dodatnim przyrostem naturalnym jest Izrael mający w ostatnich latach dodatni przyrost naturalny nie spadający poniżej 128 tys. rocznie.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Ludność	9914700	9758300	9453000	9289800	9140500	8967600
Liczba zawartych małżeństw	B.D.	51643	51605	39984	48056	49410
Liczba rozwodów	B.D.	15196	16300	15307	15992	15605
Wskaźnik rozwodów (%)	B.D.	29%	32%	38%	33%	32%
Urodzenia	178724	181193	185040	177307	182016	184370
Zgony	49918	52055	50984	49006	46326	44850
Przyrost naturalny	128806	129138	134056	128301	135690	139520

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

Współczynnik dzietności w Izraelu od lat jest na bardzo wysokim poziomie – wpływają na to przede wszystkim przedstawiciele religii Judaizmu i Islamu

Wysoki współczynnik dzietności w Izraelu zapewnia naturalne odnawianie pokoleń (jest sporo wyższy, niż wartość 2,1 zapewniająca zastępowalność pokoleń). Różnice między wyznaniem wskazują na różne modele reprodukcyjne w danej religii – niepokojący dla Europy jest wskaźnik dzietności Chrześcijan, który jest najniższy ze wszystkich religii, pomimo tego, że w porównaniu do Polski oraz polskich sąsiadów wypada pozytywnie.

Współczynnik dzietności w Izraelu w ostatnich latach w podziale na religie

	2023	2022	2020	2019-2015	2014-2010	2009-2005	2004-2000	1999-1995	1994-1990
Total	2,85	2,89	2,90	3,08	3,04	2,91	2,92	2,93	2,93
Żydzi	3,00	3,03	3,00	3,14	3,03	2,81	2,67	2,62	2,62
Muzułmanie	2,81	2,91	2,99	3,27	3,50	3,89	4,57	4,67	4,67
Chrześcijanie	1,64	1,68	1,85	1,99	2,18	2,14	2,35	2,56	2,18
Druzowie	1,75	1,85	1,94	2,14	2,30	2,54	2,87	3,24	3,77

Na podstawie danych z Państwowego Urzędu Statystycznego omawianego państwa.

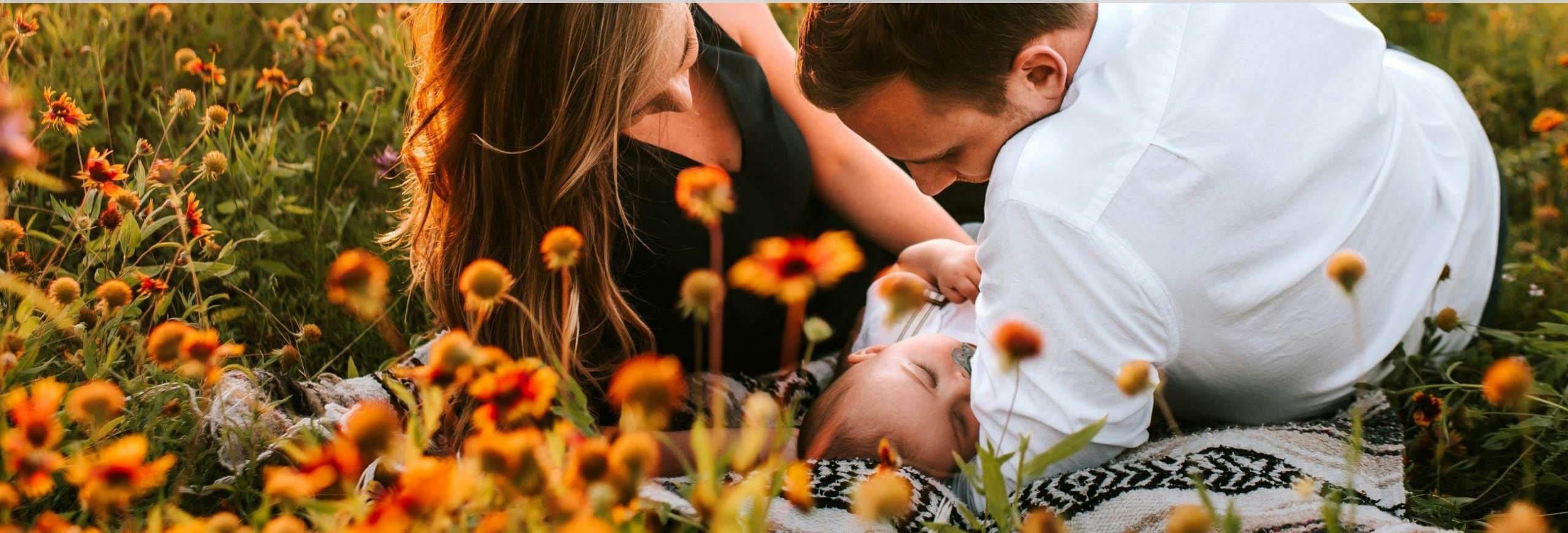
Dlaczego Izrael utrzymuje wysoką dietność?

Izrael był w 2022 r. jedynym krajem spośród wszystkich 38 członków OECD mającym współczynnik dietności powyżej zastępowalności pokoleń.

Oto główne przyczyny tego stanu rzeczy:

Normy kulturowo-religijne i wartość rodziny	Struktura wieku	Polityka rodzinna i infrastruktura opieki	Sieci wsparcia i kapitał społeczny	Migracja
• Silne normy pro-rodzinne w judaizmie i w grupach religijnych, wcześniejsze małżeństwa i wysoka pozycja rodziny jako dobra społecznego. Dane i raporty instytucjonalne wskazują długoterminowo na wysoki współczynnik dietności mimo ostatnich spadków. • Pozytywny przekaz medialny – kampanie społeczne oraz reklamy tv zorientowane na wartość rodziny.	• Bardzo młoda struktura Haredi (ultraortodoksyjnych Żydów - ok. połowa <16 lat) oraz ich szybki wzrost (ok. 4% rocznie) utrzymują wysoką liczbę urodzeń w całej populacji.	• Powszechne, finansowane państwowo przedszkole od 3. roku życia oraz rozwijane subsydia na opiekę 0–3 (choć pokrycie nadal ograniczone), a także ulgi podatkowe obniżające koszty rodzicielstwa i ułatwiające łączenie pracy z opieką.	• Gęste sieci krewniaczo-sąsiedzkie (duże rodziny, bliskość pokoleń) obniżają „psychologiczne” i logistyczne koszty posiadania dzieci – czynnik często podkreślany w badaniach jakościowych	• Napływ imigrantów okresowo zwiększa liczbę urodzeń (migranci są relatywnie młodzi), a saldo migracji wspiera wzrost populacji. • Po 2022 r. pojawiły się nowe fale z Ukrainy i Rosji. W 2024 r. łącznie przyjechało ok. 200 tys. imigrantów (wg danych sejmowych opartych na CBS).

MEDIALNE ROZWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

W dyskusji medialnej należy pamiętać o języku emocji i korzyści

RODZINA

- ↖ Coś więcej, niż tylko słowo – każdy był/ jest/ będzie jej częścią.
- ↖ Nerozerwalnie związana z wartościami i silnymi emocjami.
- ↖ W badaniach społecznych wciąż uznawana za najwyższą wartość we wszystkich kategoriach wiekowych.

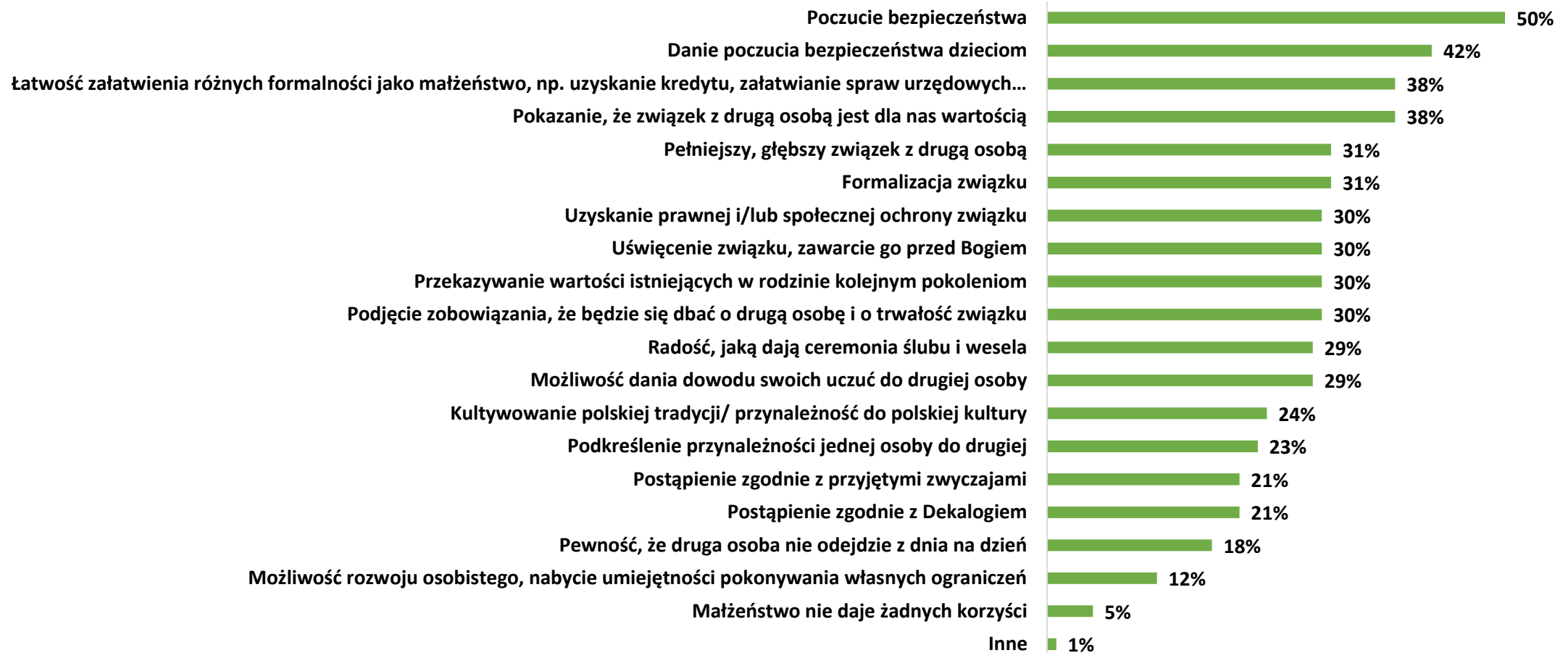
- ↙ Naukowy termin, nie wywołujący wielu emocji.
- ↙ Ważna dla wąskiej grupy społecznej polityków i naukowców, nie dla zwykłego człowieka.

DEMOGRAFIA

Pomimo, że pojęcia rodziny i demografii są ze sobą związane, generują zupełnie inne zaangażowanie. Rodzina związana jest z emocjami i wartościami, demografia to termin raczej specjalistyczny, niezwykle ważny w perspektywie Państwa, mniej zaś dla pojedynczych rodzin.

Polacy nadal widzą duże korzyści z zawarcia małżeństwa, a jedną z najważniejszych jest danie poczucia bezpieczeństwa dzieciom

Postrzegane korzyści z zawierania małżeństw

Na podstawie badań społecznych Maison & Partners zrealizowanych dla Fundacji Mamy i Taty.

Pomimo tego w mediach nie brak negatywnego obrazu rodziny i rodzicielstwa – negatywny obraz rodziny sprzedaje się lepiej, niż pozytywny

10 powodów, dlaczego nie należy mieć dzieci

Sześć znaków, że masz toksyczną rodzinę.
Zwróć na to uwagę

Sześć minusów małżeństwa, o których mówi
się szeptem

Ojciec bił ją nagminnie. "Mama nie brudziła
rąk tym, żeby nas łąć"

"Rodzina przypomniła sobie o mnie, kiedy
zaczęłam dobrze zarabiać"

SPOŁECZENSTWO

Przeludnienie ziemi to „tykająca bomba”

Antynataliści twierdzą, że ludzie nie powinni się rozmnażać. Ten 27-latek chce pozwać własnych rodziców

Tak wygląda w środku organizm kobiety w ciąży. Nadal myślisz, że "to nie choroba"?

WIECEJ W KOMENTARZU

GAZETA.PL

To już coś więcej niż deprawacja. Porażające wytyczne ONZ doprowadzą do rozbicia rodzin i niszczenia dzieci

Co można komunikować aby poprawić przekaz? 1/3

Korzyści z małżeństwa i rodziny są o wiele większe niż powszechnie się wydaje

	• Małżonkowie cechują się wyższym poziomem szczęścia. • Małżonkowie lepiej też radzą sobie w stresujących sytuacjach.	Zdrowie psychiczne
	• Małżonkowie żyją dłużej, niż osoby samotne. • Małżonkowie rzadziej zmagają się z demencją, nowotworami, cukrzycą oraz chorobami serca.	Zdrowie fizyczne
	• Małżonkowie cechują się większą sprawnością fizyczną w późniejszym wieku.	Sprawność fizyczna
	• Małżonkowie rzadziej zachodzą w konflikt z prawem. • Aż 96% ankietowanych uważa, że trwała rodzina wpływa na ograniczenie przestępczości wśród małoletnich (badanie satysfakcji z osobami, które przeszły przez warsztaty Fundacji Mamy i Taty, 2022).	Praworządność

Na podstawie Analizy danych zastanych na podstawie prac naukowych w: „Małżeństwo jako najlepsza forma profilaktyki przed przestępczością. Raporty badawcze i materiały pokonferencyjne”, dostępnej za darmo do pobrania pod adresem <https://serwisrodzinny.pl/raporty-podglad>

Co można komunikować aby poprawić przekaz? 2/3

Korzyści z posiadania dziecka są absolutnie unikalne

Wyniki Badania społecznego na temat szkoleń dla małżeństw i narzeczonych przygotowanego dla Fundacji Mamy i Taty w 2022 roku przez Maison & Partners potwierdzają unikalność posiadania dzieci. Komunikacja korzyści związanych z posiadaniem dzieci i rodziny jest kluczowa.

Jakie widzisz KORZYŚCI związane z narodzinami dziecka?
Wskaż najważniejsze korzyści, jakie narodziny dziecka mają dla Ciebie. N=1062

A które z tych korzyści wydają Ci się najistotniejsze? Wskaż maksymalnie 3 odpowiedzi. N=1062

Osoby, które już są rodzicami, istotnie częściej wskazują na korzyści **emocjonalne** takie jak: radość z narodzin i rozwoju dziecka, satysfakcja z bycia z dzieckiem czy dawanie bezinteresownej miłości.

Mężczyźni istotnie większą wagę przykładają do kwestii powinności jak: postępowanie zgodnie z wymaganiami Kościoła, zapewnienie kontynuacji rodu, przekazanie swoich genów czy spełnienie obowiązku. **Kobiety istotnie częściej wskazują na korzyści dotyczące bezinteresownej miłości i instynktu rodzicielskiego.**

Co można komunikować aby poprawić przekaz? 3/3

Dzieci i rodzina to wartość, żadna technologia tego nie da

Aspekt	Dzieci / Rodzina	AI / Cyfrowy towarzysz
Emocjonalna głębia	Głębokie, autentyczne uczucia, oparte na więzi biologicznej i emocjonalnej	Symulacja emocji, brak świadomości i autentyczności
Wysiłek i zaangażowanie	Wysokie – wymaga lat opieki, inwestycji emocjonalnej i materialnej	Niskie – minimalny koszt emocjonalny, wygoda
Rozwój osobisty opiekuna	Wysoki – wychowanie dziecka sprzyja wzrostowi empatii, odpowiedzialności, dojrzałości	Ograniczony – interakcja z AI rzadziej stymuluje rozwój etyczny czy emocjonalny
Trwałość i dziedzictwo	Biologiczne i kulturowe dziedzictwo, kontynuacja rodu i tradycji	Brak dziedzictwa, 'relacja' kończy się z końcem urządzenia lub systemu
Wzajemność relacji	Relacja dynamiczna, oparta na odpowiedzialności i wzajemnym wpływie	Brak autentycznej wzajemności – AI reaguje, ale nie przeżywa
Koszty ekonomiczne	Wysokie – wychowanie, edukacja, zdrowie, czas	Niskie – opłaty za subskrypcję, sprzęt, energia
Społeczna wartość	Podtrzymanie struktury społecznej, gospodarki i kultury	Brak bezpośredniego wkładu w demografię ani trwałe struktury społeczne
Samotność i potrzeba bliskości	Realna bliskość, więzi chronią przed samotnością	Symulowana obecność może chwilowo łagodzić samotność, ale nie zastępuje człowieka
Ryzyko i nieprzewidywalność	Tak – dzieci mogą sprawiać problemy, różnić się od oczekiwań	Minimalne – AI działa zgodnie z programem, przewidywalnie
Możliwość manipulacji	Trudna – dziecko jest autonomiczną jednostką	Łatwa – AI jest całkowicie podporządkowana użytkownikowi
Sens życia	Źródło głębokiego poczucia sensu, egzystencjalnej pełni	Ograniczone – sens zależy od projekcji użytkownika

Komunikację o rodzinie warto prowadzić na wszystkich etapach życia człowieka

Rodzina jest najważniejszą wartością wśród wszystkich grup wiekowych w różnych badaniach wartości. Wartość rodziny warto wspierać i wzmacniać, prowadząc komunikację na jej temat na wszystkich etapach życia człowieka, począwszy od dzieci, które mają już wprowadzany kontakt z ekranem.

Dzieci już od najmłodszych lat mogą nie tylko doświadczać roli rodziny w ich wychowaniu, ale i być edukowane o roli i wadze rodziny

Komunikacja możliwa w podziale wiekowym/ ze względu na stopień edukacji:

- Przedszkole
- Szkoła podstawowa
- Szkoła średnia
- **Wartości:**
 - Rodzice i dziadkowie to osoby godne zaufania, chcą dla Ciebie jak najlepiej – niezwykle ważne w obliczu coraz większej ilości nowych, nieznanych dotąd zagrożeń (uzależnienia cyfrowe, pornografia, hejt internetowy, stalking itp.).
 - Rodzeństwo to przyjaciele, którzy będą z Tobą na dobre i na złe.
 - Rodzina jest fajna.
- **Edukacja:**
 - Wraz z wiekiem postępująca edukacja dot. wychowania do życia w rodzinie.
- **Komunikacja poprzez szkołę, programy edukacyjne, konkursy, filmy, gry, seriale itp..**

Obecnie rośnie liczba młodych samotnych, dlatego tak ważne, aby do nich trafić i powstrzymać te negatywne trendy – w innym wypadku sytuacja demograficzna nie będzie miała jak się poprawić

- **W podziale ze względu status/ staż związku:**

- Osoby w wieku 18+
- Młodzi single
- Związki z niewielkim stażem
- Narzeczeni

- **W podziale ze względu na płeć:**

- Przekaz dedykowany kobietom
- Przekaz dedykowany mężczyznom

- **Komunikacja raczej poprzez media społecznościowe, kampanie społeczne.**

Wartości:

- Druga połówka – warto dzielić z kimś swoje życie, to niezapomniana przygoda.
- Małżeństwo – to wartość, to inwestycja w Twoje szczęście i rozwój.
- Posiadanie dziecka, a jeszcze lepiej kilkorga jest najlepszą rzeczą jaka może Cię spotkać w życiu.

Edukacja:

- Np. na temat rozwiązywania konfliktów, pielęgnowania związku, planowania rodziny.

Programy kierowane do młodych ludzi:

- Np. mieszkaniowe, dot. wspólnego rozliczania PIT itp..
- Dotyczące zdrowia prokreacyjnego.

Komunikacja dedykowana młodym singlom i młodym parom

Niezwykle ważnym tematem w komunikacji powinni być także rodzice – w dobie ery smartfonów i AI liczba zagrożeń dla dzieci stale rośnie

W podziale ze względu na wiek dziecka:

- Noworodki – pieluchy Izrael
- Dzieci w wieku żłobkowym
- Dzieci w wieku przedszkolnym
- Dzieci w wieku szkoły podstawowej
- Nastolatki

W podziale ze względu na płeć:

- Przekaz dedykowany matkom
- Przekaz dedykowany ojcom
- **Komunikacja poprzez media społecznościowe i media tradycyjne, kampanie społeczne.**

Wartości:

- Małżeństwo i dzieci są wartością.
- Kryzysy są rzeczą normalną – zdarzają się zarówno w związku, jak i w wychowaniu, nie warto się poddawać.

Edukacja:

- Zwłaszcza dla rodziców najmłodszych dzieci – edukacja na temat rozwoju dziecka.
- Na temat zagrożeń dla dzieci – np. pornografia, uzależnienia cyfrowe, hejt, stalking, fake newsy itp.
- Na temat związku i rodziny – o związek i rodzinę należy dbać przez cały czas jego trwania, spędzanie wspólnego czasu, przezwyciężanie kryzysów itp..

Programy kierowane do rodziców:

- Np.. Rodzina 800 Plus, programy WLB itp..

Dziadkowie – ich obecność w wychowaniu jest ważna zarówno dla dzieci, rodziców, jak i samych dziadków. Dodatkowo komunikacja z dziećmi – coraz więcej zagrożeń i oszustw na starszym pokoleniu

Wartości:

- Afirmacja i docenienie – rola dziadków jest niezwykle ważna.
- Kontakt z dziećmi i wnukami jest ważny.

Edukacja:

- Na temat zdrowia – zadbaj o siebie, nie tylko dla siebie, ale i dla swoich bliskich.
- Na temat zagrożeń, oszustw, fake newsów czekających na osoby mniej zaznajomione z technologią oraz starsze.

Komunikacja raczej poprzez media tradycyjne, kampanie społeczne i programy kierowane dla osób starszych.

Analiza kampanii społecznych oraz reklam skoncentrowanych na rodzinie

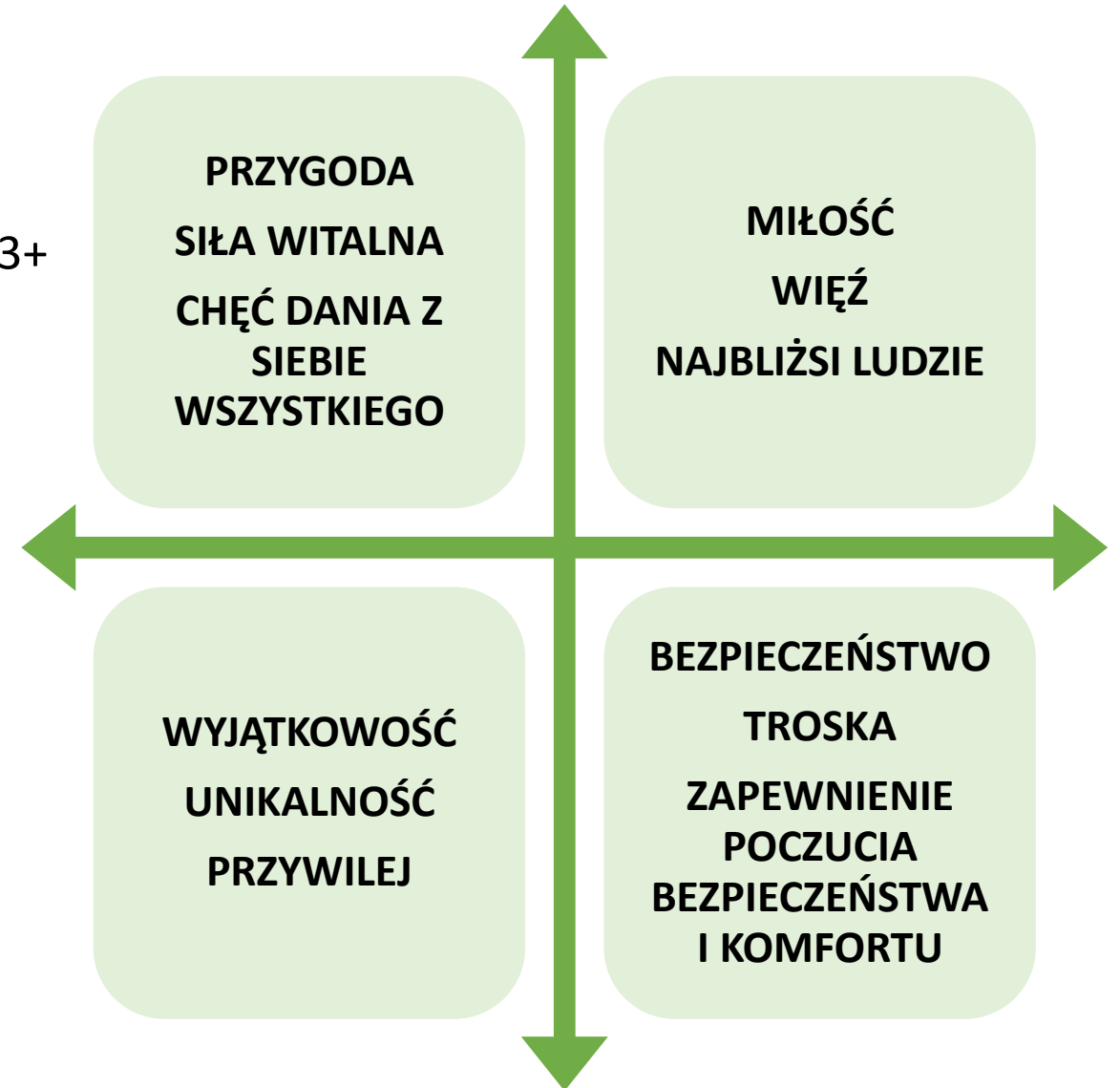
Fundacja Mamy i Taty poddała analizie dziesiątki kampanii społecznych i reklam z Polski i ze świata, które w pozytywny sposób pokazują rodzinę/ dotyczą tematu rodzin.

Wybrano ponad 20 kampanii oraz reklam, które w pozytywny i na tle innych wyróżniający się sposób ukazują wartości rodziny i rodzicielstwa, a także mówią o ważnych dla rodzin tematach.

Wartości widoczne w kampaniach i reklamach skoncentrowanych na rodzinie

- ✦ **Miłość** przewijający się wszędzie wątek
- ✦ **Wartość** rodziny, rodzicielstwa
W kampaniach: m.in. Fundacji Mamy i Taty, ZDR3+
W reklamach: Huggies, Volvo, Prudential
- ✦ **Bezpieczeństwo**
W kampaniach: Sussex Safer Roads Partnership
W reklamach: Volvo
- ✦ **Więź – wspólne przeżywanie życia razem**
W kampaniach: Fundacja Mamy i Taty, Fundacja Dom w Łodzi i Kompania Piwowska,
W reklamach: Sunrise Rice, Prudential,
- ✦ **Przygoda** w reklamie McDonald's
- ✦ **Siła** w reklamie Discont Bank
- ✦ **Wyjątkowość, unikalność**
W reklamie: Huggies

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wnioski

1

Obecna sytuacja demograficzna jest więcej niż tylko niepokojąca – tak źle nie było jeszcze nigdy.

2

Istnieje duża sprzeczność w deklaracjach oraz rzeczywistości.

W badaniach: rodzina postrzegana jako najważniejsza wartość w życiu, we wszystkich badanych grupach wiekowych, spora chęć posiadania dzieci.

W rzeczywistości: spadek liczby zawieranych małżeństw, postępujący ubytek naturalny, rosnąca średnia wieku matek.

3

Wydaje się, że rodzina ma o wiele większy potencjał do komunikacji, niż jest aktualnie realizowany. Do tego jednak potrzeba woli zarówno rządzących, zaangażowania NGO's , emisji kampanii społecznych, ale również woli liderów biznesu poprzez udział rodzin, wartości rodzinnych w reklamach. Biznesowi powinno zacząć bardziej zależeć na poprawie sytuacji demograficznej z prostej przyczyny – im więcej ludzi, tym większy rynek. Bez młodych pokoleń zabraknie konsumentów, pracowników i innowatorów.

4

Wydaje się, że nie ma złotego środka na poprawę sytuacji demograficznej.

5

W ostatnich latach próbowano, a także poddawano dyskusjom różne rozwiązania/ programy. Jedynie w pierwszym roku funkcjonowania Program 500+ dał krótkotrwały pozytywny rezultat.

W kolejnych latach nastąpił dalszy niepokonywany spadek urodzeń.

Propozycje rozwiązań komunikacyjnych oraz systemowych

15-letnie doświadczenie Fundacji Mamy i Taty wskazuje na to, że komunikacja wartości rodzinnych jest niezwykle ważna. Proponujemy rozwiązania komunikacyjne oraz systemowe skupiające się wokół trzech filarów.

Na kolejnych slajdach punkty omówione szczegółowo.

1

Zmiana narracji kulturowej

2

Systemowe wsparcie dla rodzin – obszar ekonomiczno-socjalny

3

Zrównoważone wykorzystanie technologii

Propozycje komunikacji medialnej 1/2

W mediach promowanie formatów pro rodzinnych, atrakcyjnie przedstawiających tworzenie relacji, wyzwań rodzinnych np.:

- Promowanie rodzicielstwa jako wartości, nie tylko obowiązku.
- Stworzenie nowej narracji - aspiracyjny charakter rodziny, rodzina ukazwana jako fajny „produkt”, który chcesz mieć.
- Wykorzystanie tzw. liderów opinii / influencerów promujących klasyczne wartości rodzinne, osoby oddziałujące na młodych ludzi, np. piosenkarze, youtuberzy, blogerzy, celebryci np. piosenkarz Paweł Domagała wierność w związku, rodzina.
- Promocja historii bazujących na pozytywnych emocjach np. historia małżeństw zawartych podczas Powstania Warszawskiego.
- Tworzenie treści mogących stać się „ikonami popkultury” np. nowoczesnych, dobrze nakręconych filmów z pozytywnym przekazem, przeglądy wartościowego kina.
- Promocja wartości chrześcijańskich w świeckim ujęciu chrześcijaństwo klasycznym systemem wartości i moralności.
- Tworzenie kampanii społecznych kształtujących obraz rodziny wzorzec dobrej rodziny jest zbyt mało medialnie eksponowany.
- Pozytywne informacje o rodzinie w programach informacyjnych obecnie o rodzinie mówi się częściej w przypadku występujących nieprawidłowości i patologii.
- Promocja prawdy np. pokazywanie negatywnych konsekwencji rozwodów.

Poprzez imprezy „ludyczne” pikniki rodzinne, eventy pro rodzinne.

Propozycje komunikacji medialnej 2/2

Silne wsparcie na programy pro rodzinne adresowane do młodzieży:

- W szkole – realizacja programów ukierunkowanych na budowanie relacji interpersonalnych, warsztaty i szkolenia psychologiczne, omawianie literatury i sztuki również w kontekście rodziny (budowanie relacji, przełamywanie kryzysów, odpowiedź na wyzwania dnia codziennego).
- Wspieranie organizacji pozarządowych zaangażowanych w wychowanie młodzieży i kształtowanie charakterów, zwłaszcza harcerstwa, klubów sportowych, podmiotów działających przy związkach wyznaniowych.

Silne wsparcie programów pro-rodziny adresowanych do narzeczonych i młodych małżeństw:

- Wdrożenie cywilnych kursów przedmażeńskich przedstawiających podstawowe zagadnienia z zakresu kodeksu rodzinnego, dynamikę związku, kwestie związane z wychowaniem dzieci oraz budową relacji i rozwiązywania kryzysów.
- Wsparcie dla rozwiązań związanych z profilaktyką rodziny tj. szeroko rozumiane poradnictwo rodzinne: poradnie rodzinne, kursy dla małżonków i rodziców, refundowane terapie małżeńskie.

Propozycje systemowego wsparcia dla rodzin

Wstępne kierunki rozwiązywania kryzysu rodziny poprzez obszar ekonomiczno-socjalny:

- Silne wsparcie dla budownictwa dla młodych małżeństw, przeanalizowanie rozwiązań węgierskich.
- Zniesienie pozwoleń budowlanych dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego.
- Wprowadzenie żłobków i przedszkoli przy uczelniach o preferencyjnych stawkach dla studentek.
- Przywrócenie akademików dla młodych małżeństw.
- Ulgi podatkowe dla młodych małżeństw (wzór węgierski).
- Wspólne rozliczenie małżonków z dziećmi.
- Wdrożenie bonu opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci pozwalającego na wykorzystanie w żłobkach, przedszkolach, klubach malucha, ale również do wykorzystania przez nianie.
- Aktywizacja seniorów do opieki nad dziećmi w placówkach opiekuńczych i indywidualnie.

Propozycje zrównoważonego wykorzystania technologii

Postęp technologiczny jest nieunikniony, z tego też uważamy, że warto jest nauczyć się wykorzystywać technologię w rozwijający sposób.

AI jako wsparcie dla rodziny:

- Aplikacje do planowania życia rodzinnego.
- Systemy opieki nad seniorami.
- Wsparcie w edukacji.
- **Nowa równowaga:**
- Zamiast zastępować relacje, technologia powinna ułatwiać godzenie życia rodzinnego i zawodowego.

SZANSE I ZAGROŻENIA DLA RODZIN

SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ Rodzina może stanowić wciąż najważniejszą wartość dla Polaków - rodzina stanowi od lat najważniejszą wartość dla Polaków i nie zmienia się to z czasem. ¹	➤ Europejskie i światowe trendy demograficzne oraz kulturowe, a także aktualna sytuacja geopolityczna przekładające się na: ○ Malejącą liczbę urodzeń, ○ Rosnącą liczbę zgonów².
➤ Większość młodych Polaków (65% osób w wieku 16-25 lat) wyraża chęć założenia w przyszłości rodziny z dziećmi ³ .	➤ Polskie trendy demograficzne zbieżne z europejskimi i światowymi oraz przewidywania Głównego Urzędu Statystycznego ⁴ .
➤ Poprawa sytuacji w kraju – aktualne obawy Polaków są również barierami przed posiadaniem dzieci ⁵ .	➤ Dzisiejsze bariery przed posiadaniem dzieci mogą być wciąż aktualne w przyszłości ⁶ .
➤ Nowoczesne metody leczenia bezpłodności ⁷ .	➤ Rosnący problem bezpłodności ⁸ .
	➤ Uzależnienia behawioralne ⁹ .

^[1] K. Slany, Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego, [w:] pod red. A. Kojdery, Jedna Polska? Dawne i nowe zróżnicowania społeczne, Wyd. WAM, PAN, Kraków 2007, URL: <https://arc.com.pl/co-nas-laczy-nowy-raport/>, URL: <https://www.ipsos.com/pl-pl/badanie-szczescia-na-swiecie-polacy-sa-coraz-mniej-szczesliwi>

^[2] European Statistical System URL: <https://ec.europa.eu/CensusHub2/selectHyperCube?clearSession=true>

^[3] D. Gizicka, M. A. Michalski, K. Szwarz, „Młode Polki, młodzi Polacy i ich plany rodzinne... Co młode pokolenie myśli o małżeństwie, rodzinie i rodzicielstwie?”, Instytut Wiedzy o Rodzinie i Społeczeństwie, Poznań 2023

^[4] Główny Urząd Statystyczny, Roczniki Demograficzne oraz Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności na lata 2023–2060, Warszawa 2023

^[5] CBOS, GUS Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności na lata 2023–2060, Warszawa 2023, CBOS, Komunikat z badań Nr 87/2023, Bariery zamierzeń prokreacyjnych, lipiec 2023, CBOS, Komunikat z badań Nr 35/2022: Obawy i oczekiwania Polaków, Warszawa 2022

^[6] CBOS, Komunikat z badań Nr 87/2023, Bariery zamierzeń prokreacyjnych, lipiec 2023, CBOS, Komunikat z badań Nr 35/2022: Obawy i oczekiwania Polaków, Warszawa 2022

^[7] URL: <https://um.warszawa.pl/-/1-5-tys-dzieci-urodzilo-sie-dzieki-warszawskiemu-programowi-in-vitro>

^[8] Predict Watch Sp. z o. o., Raport Ogólnopolskie Badanie Nałogów 2022, Białystok, URL: <https://badanienalogow.pl/>

**Niniejszy raport sfinansowano ze środków prywatnych darczyńców Fundacji Mamy i Taty
za co serdecznie Państwu dziękujemy.**

Bez pomocy prywatnych darczyńców nie jesteśmy w stanie kontynuować swojej działalności.

Jeżeli uważasz raport za wartościowy, uprzejmie prosimy Cię o wsparcie finansowe.

<https://serwisrodzinny.pl/darowizna/>.

10 zł

50 zł

100 zł

200 zł

500 zł

1000 zł

WSPIERAJ NAS CYKLICZNIE.

**Możesz także wpłacić bezpośrednio na rachunek bankowy Fundacji w Alior Bank
albo zeskanować kod QR →**

ALIOR BANK: 40 2490 0005 0000 4520 3441 2862

oraz dla wpłat z zagranicy:

SWIFT/BIC: ALBPPLPW

IBAN: PL40249000050000452034412862

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU:

biuro@mamaitata.org.pl

